صحیفه (۱) (سال دوم) نمره (۲)

امان افغان

۱۳۳۷ ع

(سرمحرر)
(پاینده محمد)
(فرحت)

اداره خانه

ده افغانان کابل

(همه امورات تحریریه)
(به اداره خانه)
(بنام مدیر)
(فرستاده میشود)

قیمت سالانه
دارالسلطنه کابل ۷
روپیه کابلی
در اطراف داخله مملکت
۱۱ روپیه کابلی
در خارج مملکت
۱۳ روپیه کابلی
(به هر هفته یکبار)
(نشر میشود)
قیمت یک نسخه آن
درکابل ۸ پیسه میباشد
(اوراق که درج نشود)
(اعاده نمیشود)

(دوره امن وامان پاینده باد)
(فرحت افغانستان پاینده باد)

تاریخ شمسی ۳۱ جوزا ۱۳۰۰ — تاریخ قمری ۱۴ شوال المکرم ۱۳۳۹
تاریخ انگریزی ۲۰ جون ۱۹۲۱ عیسوی

(مراسم عید سعید میامن بدید فطر)

(نطق اعلیحضرت غازی)

(انعقاد دربار معالی بار)

روز چهار شنبه (۱۸) برج جوزا غره شوال المکرم ۱۳۰۰ که عید سعید فطر بعموم عالم اسلام مژده بخشای تهنیت میشد

بموجب تذکره های طلائی ، اراکین دولت ، ومعززین ملت را باراده سنیه اعلیحضرت غازی خبرداده شده بود . که بسلام خانه مبارکه تمام بساعت (۸) روز موصوف حضور بهم رسانیده هر کدام موکب همایونی درعیدگاه رفته ادای نماز را برخود واجب شمارند ، وبعد ازادای نماز باریاب دربار عنایت بار خسروانی گردند . ذوات محترم درمقام معینه بساعت مقرره اجتماع پذیر بودند : — که بنغمات نوائهای موزیکه ، تشریف فرمائی ذات شوکت سمات شهریاری را بمنتظرین مژده بخشا گردید . همه رجا خانه صف بسته احترام شده مراسم بدرامه عنایت کارانه ذات شاهانه خدام فدا کار ، ورعایای صداقت شعار حصول افتخار نمودند . هماما موکب همایونی رونق افزائی عیدگاه سبک

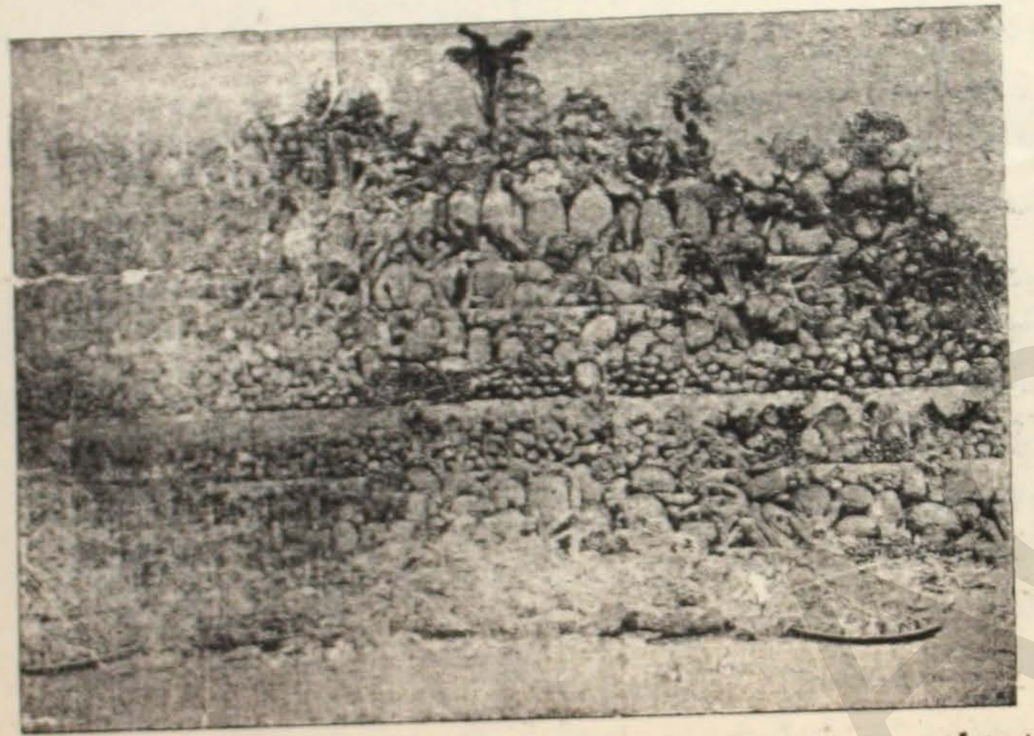
عنان گردید . حاضرین نیز همرکاب ذات تلطف صفات شاهانه تا عیدگاه رفته . بادای نماز پرداختند بعد از اتمام صلوة حضور الطاف ظهور شهریار غازی بمنبر برآمده به نطق ذیل که ما عیناً بطور افتخار جهة استحضار قارئین کرام خود نقل مینمائیم رطب اللسان گردیدند .

(نطق اعلیحضرت غازی)

(پدر مرحمت گستر افغان)

ای عزیز ومحترم ملتم ! بهمهٔ شما تبریك عید را میگویم . از خدای خود بسیار عید های باسعادت را برای جمیع اهل اسلام خصوصاً برای ملت افغانستان آرزو دارم وخیال دارم که باهمهٔ شما برادران حاضرین خود برادر وار بغل کشی . وعید مبارکی کنم . چونکه الحمدلله بسیار هستید واز خالق خود شمارا بسیار در بسیار . میخواهم ازین سبب خیال من فرصت درازی میخواهد حال تنها بزبان اکتفا کرده عید شما را تبریك دادم . درین مدت دوسال که من عاجز بمرحمت الهی پادشاه وصاحب اختیار کار شما میباشم خدای واحد شاهد است که هیچ وقت کار وخدمت شمارا نگذاشتم ونخواهم گذاشت (وکفی بالله شهیدا) چه در معاملات کارهای داخلیه وچه در خارجیه بهرصورت خیر شمارا از خیر جان خود اضافه تر میدانم از زمانیکه من عین الدوله بودم تاحال نظر ومقصدم برهمین یك نقطه است که ملت افغانستان آسوده وآرام وبه آسایش باشند . درین مقصد یك راه گرفتن لازم بود آیا گرفتن کدام راه ملت ودولت را به ترقی وآسودگی میرساند ازهمین راه شریعت پیدا نیافتم بنابران دست امید بدامان شریعت واحکام الهی مطابق پیشوایان اسلام زده یك قاعده ودستورالعمل برای حکم رانان تمام ملت درین مدت دوسال ساختم چرا که دست ظالم ازینکه مظلوم کندن بسیار مشکل است که هیچ چیز آنرا کنده نمی تواند بدون یك نظامنامه مکمل . و از خدای خود امید دارم که این نظامنامه ساخته شده را همه ارباب حکومت وملت بهمت اجرا بکنند . قبل ازین ازیك حاکم ویا کاردار یکه سوال میشد که چرا این قسم کردی چونکه یك دستور العمل مفصل نداشت زیر باز خواست آورده نمی شد میگفت بخیال من همین قسم گذشت اجرا کردم لهذا یك دستورالعمل مطابق احکام شریعت ساخته بشرف عید درین روزمبارك اعلان وامر اجرایش را میکنم تا به این

نظامنامه کارداران دولت رفتار کرده سبب آسایش ملت گردد واگر یك آزار بیك شخص ازطرف کاردارها برسد همان ساعت نقص اورا دولت دانسته زیرتحقیق آورده بازخواست کرده می تواند هیچ یك کاردار تاسپهسالار صاحب که الحمدلله امروز بسیار صاحب اعتبار است یك شخص را بدون یك محاکمه وحکم نظامنامه یك چوب زده ویایك ساعت حبس کرده نمی تواند حتی خود من بدون یك محاکمه یك چوب نخواهم زد ویك ساعت حبس نخواهم کرد همهٔ شما حر هستید آزاد هستید بقاعده شریعت رفتار کرده مطابق امر الهی آزادانهٔ زندگی کنید

این فوتو ، بعضی از اقسام (فواکه) و(سبزیات) پیدا وار وطن مقدسه افغان را نشان میدهد

(عرض ملت)

خداوند آرزوی اعلیحضرت غازی را قبول گرداند ونیز چنین عید را بسلامتی این پادشاه بسیار مهربان خود خواهش داریم ازین نوازش شاهانه دیده های ما ملت روشن ودلهای ما خورسند گردید گویا باین خیال اعلیحضرت همهٔ ما قابض شدیم الله تعالی مارا توفیق بدهد که بزیر سایهٔ پدر تاجدار خود موافق دستور العمل ونظامنامهٔ که درین دوسال شب ها وروزها زحمت کشیده اند عمل کرده به امر مبارك خدمت ومتابعت نمائیم وازخداوند توفیق

های بسیار بسیار برای جمیع اهالی افغانستان میخواهیم که رضای (خداورسول) ص وپادشاه خود را حاصل کنیم .

بعدها اعلیحضرت غازی دست بدعا برداشته فرمودند

الهی همهٔ ما عاجزهستیم جز ازتوپناهی نداریم نمازی که خوانده وروزه که گرفته ایم برحمت خود قبول بگردان واهل اسلام را بحرمت (رسول الله صلی الله علیه و آله وسلم) ازفلاکت وسرگردانی برهان هرکس که دشمن اسلام است دردنیا و آخرت بخش را بکن (الله اکبر الله اکبر الله اکبر)

(دعای ملت)

زنده باد پادشاه غازی افغان پاینده باد دولت بااستقلال افغانستان آمین .

بعد ازاتمام بیانات عواطف ، هدایات عازم دربار نوازش ، دربار گردیده زیب افزائش سریر سلطنتی پرداختند . مرتابعد اولا خدام جان نثار ، وملت فدا کار شاهانه رانواخته ، بتبریک عیدسعید مفتخر ، وسر افرازساختند . دربنوقت فیرانواپ صدای تهنیت ، درچنک داشت ، ونوای موزیک بادای مبارکباد بهجت آهنک بود .

اعلیحضرت همایونی چنداز (نظامنامه اساسیه تشکیل دولتی) ، (ونظامنامهٔ تقسیم ولایات) که بامداد فکررسا ومساعی جمیلهٔ خویش برای رفاه رعایای صداقت کیش ذات شاهانه خود ساخته ، وطبع فرموده بودند ، بحث راندند بعدازان اولاً وزرای صائب رای دولت مقدسه خودرا بعنایت دو دو قطعه نظامنامه سرفرازی بخشیدند وبعدا برای جناب شهامت مآب (غازی جمال پاشا) مهمان محترم خود ، و عزت مآبان (جناب عبدالرحمن بیک) سفیر مجلس بزرک اناطول وجناب (عبدالرحیم) بیک سفیر دولت بخارا دودو قطعه بطور یادکارعطا فرمودندهمینقسم مجلس تاساعت (۱۲) و (۳۵) دقیقه انعقاد داشته هرکس شیرینی های خودرا گرفته ازدربارعودت نمودند شیرین ترازهمه دردستمالهای شیرینی هریک بندهای سود مند بالفاظ غیرمکرر ومضامین رنکین مختلف بقرار هدایت ذات شاهانه بهوزهٔ تحریر یافته کذاشته شده بود چون بحقیقتش غور میشد حاکی فلسفه اطوار ، واخلاق ، ومصلح مواد مضرهٔ حرکات همان شخص وامی نمود .

(امان افغان) ازاین باخبریها وبیدار مغزیهای ذات شاهانه افتخاراظهار گردیده بدعای طول عمر ودوام سلطنتش ختم کلام مینماید

اسم شرفیاب سفرالحضور اعلیحضرت والا) در یوم اول عیدسعید فطر بعدازفراغ بار ازچهار بجهٔ ظهر تاپنج ونیم بجهٔ سر درعمارت دلکشا مراسم تشریفات یکیهٔ هیئت سفرای دولت اجنبیه که عبارت هیئت های سفارت دولت معظمهٔ بریطا وجمهوریهٔ اشترا که روسیه باشند بوا ه وزیرخارجیه جناب جلالتماب عالیقدر دار اعلی محمود طرزی یکی بعدازدیگر تقدیم حضور همایونی شده مظهر قبول حضور اعلیحضرت شاهانه گردیدند ، واز طرف هیئت خود شان بالاصاله و ازطرف دول معظمهٔ شان بالوکاله مراسم تبریکیه ولادت مولود مسعود جدید اعلیحضرت پادشاهی وعید سعید فطررا بجا وبانی نوازشات وتلطفات شاهانه نایل گردیده عودت نموده اند.

مولود مسعود

آشکر نکاریهای قلم فرحت رقم ، سپاس انشای ولادت باسعادتیست .

بعد ازفراوان آرزو ، وبی انتها تمنا ، درکلزار خسروانی کل کامرانی دمید ، وبزم دولت ازپرتو شمع سعادتی روشن گردید . یعنی بتاریخ شب یکشنبه (۱۵) برج جوزا ۱۳۰۰ ماه اوج خلافت ، حضرت عالی شهزاده (رحمت الله جان) باهزاران فر جهانداری ، وشکوه بختیاری از افق نجابت طلوع فرموده ساحت تمنای دولت افغان را نورانی ساخت .

بتاریخ لیل پنجشنبه (۲٦) برج جوزا مجلس جشن ولادت باسعادتش درچمن قصر استور (که از کثرت چراغهای برق ، وکوچهای روبه زریف ، وکرسیهای زرین ، ومیز های مزین باقسام اطعمه ، وفواکه وشیرینی ، عالم دیگررا بنظر ناظرین جلوه گر میساخت) انعقاد یافته ، ذات اعلیحضرت وارکان دولت ، واعیان ملت ، همه بمحفل مینو مشاکل ، شامل ، هرکس بکیف خود آزاد ، دوستان همه دلشاد ، ساز عشرت طرانه ساز ، موزیکه های تهنیت تاسحر بلند آواز بود

(امان افغان) قدوم میمنت لزوم این شهزاده آزاده را از درکاه خلاق کائنات برملت افغان خصوصاً ، وبرعالم اسلام عموماً میمون ، ومبارک خواستکار می آید ، واز حضرت بی نیاز عمرشریفش را چون رشته امل بکمال صلاح واعزاز دراز میخواهد

حوادث خارجیه

خبرهای تلگرافی

بك پیغام ویارك مظهر است :— او این قسط وجریه تاوان جنك جرمنی که مبلغ (۴۴۷۳۳۰۰۰) دالرمیشود بمعرفت امریکا امروز دربك بینك رسیده است حکومت جرمنی بذریعهٔ چهاربینك دیگر امریکا تکمیل رقم مذکوررا نموده بود — تأدیه این وجوه نقداً اجرا نیافته بلکه بذریعهٔ مبادلات بانکی تکمیل یافته است .

عالم اسلام

حکومت جدید ایران

حکومت جدید ایران دستورالعمل ذیل را نسبت به ترقیات دولت خود قرار داده است

(۱) دوباره تنظیم وتنسیق قوجی

(۲) طریقه های حکومت جدید که از اجرای آن گویا بار گرانی بردوش مردم می افتد باید متروك وعوض آن نظام حکومت ازروی اصولات جدیده اجرا کرده شود —

(۳) عدالت های سابق بالکل معدوم وعوض قواعد آن ، باید اینچنین اصولات تعیین ومقرر شود که نسبت بهپیش ، منصفانه حق پسندانه ترباشد —

(۴) برای دهاقین زمین های سرکاری داده شود تا ازفصول اضافه آن اضافه تر بهره حاصل دارند ونیز نظر به ترقیات صوری ومعنوی شان باید قوانین اراضی مترقیه ساخته شود که آینده به پابندی اجرای آن پابنده باشند —

(۵) باید اصلاحات مالی کرده شود

(۶) باید بقرار اصولات قومی در تعلیمات ترقیات داده شود —

(۷) بقرار اصول اقتصادی جدید، باید درتجارت ترقی داده افزونی کرده شود —

(۸ برخلاف قانده گیرندگان ناجائز وبرای عیش پسندان ناعاقبت اندیش قوانین تیار شوند که ازتعمیل آن گذران وزمائش شان مختصر گردد —

(۹) بذرائع آمدورفت ترقی باید داد

(۱۰) وزارتها قائم شود ودرتنظیم وتنسیق آن بوجه احسن باید پرداخت .

حکمت عملی خارجیه بقرار پیام برقی حسب ذیل اند :—

(۱ جاری داشتن مناسبات باهمسایه و دیگر دول —

(۲) بعداز انفاذ اصلاحات عدالتی امتناع والسداد نمودن شرائط معاهده وبهم رسانی ذمه واریها ، برای ممالك خارجیه —

(۳) نظر ثانوی بعض حقوق ومراعات

(۴) استمداد نمودن از مشیر ازممالك غیر نسبت به تنظیم وتنسیق دوباره مملکت

(۵) منسوخ دانستن وقرار دادن معاهده گذشته ایرانی وانکلیسی —

(۶) تخلیه ایران ازافواج غیر —

(وکیل ۵ جون)

(انقلاب دوم درایران)

لندن ۲۹ مئ (۹ جوزا) رضاخان قوماندان قزاقان ایرانی ووزیر حربیه کابینه ایران دوباره درایران انقلاب برپا کرد وسید ضیاءالدین (صدر اعظم) رابه استعفی مجبور ساخت صدر اعظم مذکور ازخاك ایران وداع نموده عازم بغداد شد —

قوام السلطنه حاکم سابق خراسان که بدست کابینهٔ سید ضیاءالدین بندی شده بود رها شده به صدارت عظمی مقرر گردید -- حسابات اوزیرسنجش میباشند نامبرده برادر وثوق الدوله (یکی ازبانیان معاهده ایران وبرطانیه مترجم) است وحسب معمول اعلان شده که مجلس شوری را خواهد طلبید —

(پاپونیر)

(وایسرای و هندوستان)

مژ اکسلنسی وایسرای هند دربین تقریر خود اظهار خیالات خودرا نسبت بهندوستان واهالی آن نموده فرمودند— وقتیکه من بهمراه یکی از هندوستانی ها سرگرم مذاکرات میشوم دربین من وآن یك همدردی قائم شده بود ونسبت به اهالی شمالی یورپ یك احساس شدید ونازك دربین آنها دیده میشود - یقین دارم که هندوستانیها . آن حکومت منصفانه را که من خیال قائم کردن آنرا دارم از دل وجان لبیك خواهند گفت وبعد از تذکار یکجهتی ویکسونی بمبران اگز کتیو کونسل واتحاد باهمی شان در تمام معاملات، برقسمت آیندهٔ هندوستان گوهر افشانی کرده فرمودند که من تمام هندوستانیان را درباب آماده ساختن موالات همدردانه ودرمطمئن ساختن شان تامینات میدهم تاآنها به آن مقصد اعلای خود که قسمت هندوستان است فائز گردیده شریك سلطنت مابشوند وذریعهٔ نشو ونمای آن بلندیها عروج کنند که تادل هیچکس آنرا احساس کرده نتوانسته باشد ونیز آنها به آن کونسلها شریك شوند تاقابل شریك شدن کونسل های کل دنیا شده بتوانند

(وکیل ۴ جون)

(هرتال هندوستان)

کلکته ۱۲ جون ـ مستر جی، ایم سین کیتاوسوامی مدنیاشند یك اعلام شائع نمودند که باید تمام مزدوران اعلی وادنی هندوستان بتاریخ پنجم جون (۱۶ جوزا) درکل هندوستان هرتال کنند واین بندش کار تا آنوقت جاری باشد که حکومت بنگال وپابتعلقین او صورت سیاست خود درامالکل لغو دهد و خرج مزدوران باغهای جای باید درخانه‌های شان فرستاده شود

(وکیل)

(تقریر مولوی محمدعلی)

مولنا محمدعلی در بمبئی بحضور حاضرین کثیرالتعداد تقریر دلسوزی نموده گفتند که ازملاقات مهاتما کاندهی باوایسرای هند تاامروز نتیجه پیدا نشد وخوب میدانم که ازین صحبت ها مطالبات، حاصل نمیشود حاجت ملاقات ها نیست خداوند این مقصد اعلای مارا حاصل می کند ـ من درینمسله بسیار کوشش کردم حاصل نخشید ـ

(سیاست)

(ترکیه)

(شرائط احرار اسلام)

لندن ۷ جوزا — یك پیغام پیرس (دارالسلطنه فرانس) مظهر است :ـ جرائد مختلفه بیان دارند که حکومت ترکان احرار تجاویزی را که نسبت بملاحظهٔ ثانوی معاهده ترکی ویونانی که درباب سلیشیا بود وبرای جرنیل کوراند (وزیر اعظم یونان) فرستاد ـ دران نوشته‌شده بود که فرانس باید سلیشیا را فی‌الفور تخلیه نماید تا که سررشتهٔ درست نمودن سرحد کرده شود وتمام ریلهای بغداد برای ترکی واپس داده شود وخط سرحد هم ازمقام اسکندرونه تا بفاصله یك تفنك فیر معین شود ـ اخبارهامی نویسند که تجاویز فوق ناقابل قبول هستند

(پاینیر ۳ جون)

(احوال مابعد)

لندن ۱۰ جوزا ـ نامه‌نگار (دیلی ایکسپرس قسطنطنیه) می نویسد :ـ قوم پسندان ترك مصطفی صغیر نامی را بالزام جاسوسی گرفته بدار کشیدند ـ مصطفی مذکور باین امید سیاحت انقره‌را اختیار نموده بود که ازبرای مؤثر ساختن رأی ترکی (نسبت به برطانیه) از وقار مسلمانان هندی کار بگیرد وبالآخر تیاری اتحاد ترکی وبریطانیا را انجام دهد .

انها پسندان ترك بخیال مخالفانه بریطانیا اعلان نمودند که جهازات

درجنك اناطول بتعداد هشت هزار یونانی مقتول ودوصد افسران تلف شدند ـ بعض مردم خیال می کنند که موسیو وینزیلاس (وزیر اعظم معزول شده یونان)را می خواهد که به یونان واپس رفته به تنظیم افواج مشغول شود لکن این خبر تصدیق طلب است

(تحفه هند)

(افتتاح پارلمان عرب)

افتتاح پارلیمان عرب راشهزاده ادریس خلف الرشید دیوك جنیوا در بنغازی نموده درین پارلیمان شصت نفر اراکین شریك میباشند که از جمله کل، صرف پانزده نفر بدون انتخاب می باشند وباقی همه نفری منتخب‌اند ـ از جمله نفری مذکور نه نفر از حکومت ایطالیا ونه نفر از نوآباد یان وهشت نفر از طرف شیخ سنوسی اعظم انتخاب شده‌اند که یکی آن برادر سنوسی سابق میباشد

(سیاست ۴ جون)

فرنگستان

(رجعت شهزاده جاپان)

لندن ۹ جوزا — رفیس هیرو هتو (شهزاده ژاپون که بتاریخ بستم ثوروارد لندن شده بود) خاك لندن را بعد ازمشاهدات کامیابانه وداع نموده عازم فرانس گردید ـ پیش ازینکه روانه منزل مقصود میشد بهمراه کنگ جارج (پادشاه معظم بریطانیا) وشهزادهٔ ویلز ودیوك یارك وغیره معززان

رسیده ، عمرش بدنیا باقی باشد ، باآنکه یونس آسا درکام نهنك رود سرمویش خیانت نخواهد شد ، واگر وقت بسر رسیده ، وپیمانهٔ عمرش لبریز گردیده باشد بمقتضای (این ماتکونوا یدرکم الموت ولو کنتم فی بروج مشیده) درقصر بلورینش لقایم میرسد آنچه خدا خواسته است واگر برفتن سیاحت کمربندد چون نه از جانب خدا باین امرمامور است ونه ازطرف رسولش (ص) به ارتکاب این فعل مجبور اول بنصیحتش آرام لشانیم هرگاه پند سودمند نیفتاد بزجرو توبیخش ازاین ره بازگردانیم اضافه براین نه‌تو دل خود را پرخون کن ، ونه من پیش ازاین غم را بدل خود راه میدهم اما چه چاره‌که غم اختیاری نیست (آنش ره خود واکند چون دربستان بگذرد)

(خ) تسلی بخش دل بیقرار من ! الحق هرچه گفتی ازعین مسلمانی وانتهای توکل است .

(باقی دارد)

دوستیشن و کنتوریا وداع صمیمانه نموده گفت که من درینقدر مدت که درینجا آمده ام از هیچ رهگذر نادلچسپی ندیده ممنون روشهای دوستانه اهالی لندن وایدنبرک ومانچستر وونه سور میباشم

(پاینیر)

— —

(مسئله سیلیشیا)

حکومت فرانس برای دولت بریطانیا یادداشتی فرستاد که باید حل مسئله سیلیشای بالائی برای عرصهٔ قلیلی در تعویق افتد

(پاینیر)

(سر گرمی های ملت پروران آیرلیند)

۷ جوزا ـ امروز بعد از نصف النهار یك جماعه بزرك ملت پروران آئرلیند گمرك خانهٔ دبلن (صدر مقام آئرلیند) را که یکی از عمارت های اعلای انجا بود حمله نموده آتش دادند ـ و بر نفری بمبهٔ آب هجوم آورده ایشان را از گل کردن آتش منع نمودند ـ وفوج انگریزی را که برای محافظت عمارت مذکور کوشش میکرد مانع شده ـ مابین شان زدوخورد بوقوع آمد ـ ۷ نفر ملت خواه درین هنگامه مقتول و ۱۱ نفر مجروح و ۶۵ نفر دستگیر شدند ازطرف ـ فوج انگریزی ۱۴ نفر مجروح گردید .

عمارت مذکور تاچند روز متواتر میسوخت تا کاملاً منهدم و برباد شد ـ قیمت آن (۱۰) لك پوند گفته میشود

(پاینیر)

(خبرمابعد)

لندن ۹ جوزا ـ نتائج انتخابیه السټر بصورت حقیقت انجنین انجام یافت که در پارلیمان شمالی چهل نفر یونینست ها وشش نفر قوم پرستان وشش نفر دیگر از سنفین ها شرکت خواهند داشت ـ خود پارلیمان بتاریخ هفتم ماه جون (۱۸ جوزا) مقرر را انتخاب می نماید که بعد آن تا مورخه ۲۱ جون (اول سرطان) آنها معطل خواهند بود

(پاینیر)

عبدالجبار ترجمان

در چهاپ خانه حروفی دارالسلطنهٔ کابل طبع گردید

(سر محرر پاینده محمد)